

A large, stylized letter 'K' in white, set against a black background. The 'K' is composed of thick, rounded strokes. The top bar is horizontal, and the two legs extend downwards. The right leg is slightly curved. The letter is the central focus of the image.

De kleine

18

De K is weer in de maand. De K van Klei, van Keramiek, van Kunst. Maar ook van Kijken, Koesteren, **C**reatief en Knowhow. Kijk & lees in **de kleine K** wat er met Klei Kan.

de kleine K

nummer 18 juni 2016

de kleine K

is hét onafhankelijke digitale
keramiekmagazine.

Elke maand vol inspiratie en knowhow.
Met de weerslag van mijn persoonlijke
zoektocht naar kwaliteit.

Van de inspiratie die het werk geven
kan, van de knowhow die de kunstenaar
biedt.

Van het eigen karakter, dat iets laat zien
van de laag onder de werkelijkheid, het
mysterieuze dat toch altijd een element
van goede kunst is.

Inspirerende keramisten dus en lekker
praktische technische oplossingen.

Met op het podium geselecteerde
tentoonstellingen en andere
interessante evenementen. En op de
Facebook pagina het actuele
keramieknieuws.

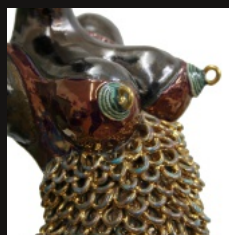
De artikelen bieden ook veel
mogelijkheden om door te klikken naar
websites: Klik op de gekleurde teksten
of op de afbeeldingen. Klikken aan de
zijkant van de pagina's is gereserveerd
voor doorbladeren in iBooks.

Gebruik het liefst **Acrobat Reader** om dit
magazine te lezen. In dat programma
werken ook de links naar andere
pagina's in dit document.

Als u op een pagina linksonder op de
kleine K klikt, gaat u naar de
inhoudsopgave.

*Op de vorige pagina: Guy Van Leemput, **Lapjespot**, 2013, Ø 19 x h 12 cm. Foto: Mels Boom*

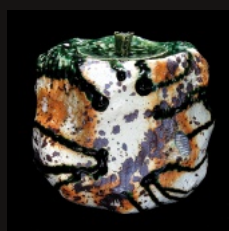
INSPIRATIE

Karin van de Walle
Girls

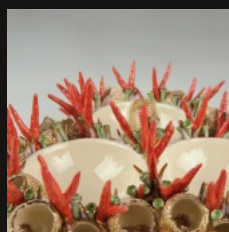

Hilary Harnischfeger
Vlak en volume

Osamu Inayoshi
Mingei van nu

INSPIRATIE momenten

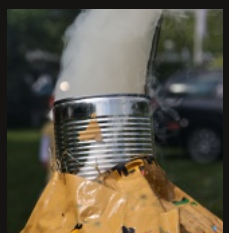
**Delfina Emmanuel
Christopher Taylor
Sangwoo Kim
Guy Marshall Brown**

KNOWHOW decoratietechnieken

Guy Van Leemput
Laat zien hoe hij een werk
maakt

KNOWHOW wat en hoe

Wat
Grondstoffen:
Calciumfosfaat
Hoe:
Tjabel Klok: papierovens

PODIUM & kleipers

Céramique Botanique
Keramiekcentrum de
Tiendschuur

Eigen weg

Boekbespreking

Colofon

Inspiratie

Karin van de Walle

Girls

De meisjes van de keramiek. Girls zijn het. Kleurig, wulps, uitdagend. Heel decoratief, met fantasie gemaakt. Van alles komt voorbij: Marie-Antoinette, showgirls, zeemeerminnen, manga, het kan niet op.

Klei is [Karin van de Walle](#) (Epe, NL, 1964) op het lijf geschreven. Ze kan daar zelf heel mooi over vertellen: 'Ik weet het nog goed. Mijn ouders hadden in de jaren zestig een internaat. Mijn vader was vooruitstrevend. Hij vond het ontwikkelen van creatieve vaardigheden heel belangrijk voor jonge mensen. Van waarde voor het beroepsleven en daarbuiten. In die tijd gaf ene Hans van Maanen (nee, niet die) les in het internaat. Hij was een waar kunstenaar in het maken van maskers en gebruikte ze in een soort performance. Als vierjarig meisje mocht ik dan meedoen met het maken van maskers in klei.'

Sculpturaal

Klei is altijd een materiaal geweest waar ik makkelijk mee omging. Uiteindelijk heb ik op de sculpturale keramiekafdeling van kunstacademie St. Joost mijn opleiding gedaan. Ik wilde nooit leren draaien en was eigenlijk altijd alleen geïnteresseerd in het sculpturale element van de keramiek. Wel heb ik grote potten met de hand opgebouwd, vooral omdat ik het sculpturale aspect van deze potten zo interessant vond. Klei is een heel pragmatisch materiaal, het is zo veelzijdig en je kunt er eigenlijk alles in uitvoeren. Ik ben erachter gekomen dat ik ook bij keramiek blijf hangen, omdat je er zo oneindig veel oppervlaktes en kleuren mee kunt maken. Brons is bijvoorbeeld veel beperkter.

► **Recycle Girl**, 2014, porselein, 60 x 14 x 22 cm

Op de vorige pagina: **Bestiola** (detail), 2014, keramiek, 97 x 37 x 25 cm

Foto's bij dit artikel: Peter Hoffmann

Op de vorige pagina: **Disco Girl Coral**, 2015,
keramiek/porselein

▲ **Dragon Lady** (detail), 2015, keramiek, 87 x 31 x 18 cm

Op de volgende pagina: **Horsewoman**, 2013, keramiek,
29 x 7 x 16 cm

Dogma's

Toen ik van de academie afkwam, viel ik in een heel diep gat. Ik had allerlei baantjes gedaan en ben uiteindelijk gaan schilderen. Vooral om los te komen van de academie. Die schilderijen waren meestal een soort karikaturen van vrouwen en ook wel van mannen. Op een gegeven moment vond ik in 1996 de inspiratie om weer met klei te beginnen. Een nieuwe, verfrissende start, los van alle dogma's die ik op de academie had aangeleerd.

Girls

Mijn beeldtaal heeft zich sindsdien ontwikkeld. Ik begon met vrij eenvoudige vormen en kleiner werk. In de loop van de jaren werd de techniek ingewikkelder; ik probeerde houdingen in de klei te krijgen die eigenlijk niet kunnen. Er is dan ook wel eens wat ingestort. Nu werk ik vooral groot, met veel kleine details. Dit is heel erg arbeidsintensief. Steeds meer ben ik gaan werken als beeldhouwer: weglaten, wegsnijden. Thema's zijn belangrijk voor me. Ze komen tel-

kens terug. Het worden vanzelf series: Animal girls, Space angels, Showgirls, Recycle girls en nog veel meer. En van het een komt het ander. Wanneer ik aan een beeld werk, dan komen de ideeën voor een volgend beeld vanzelf. De inspiratie haal ik voor een deel uit afbeeldingen. Daar heb ik een heel archief van. Sinds ik een iPad heb, fotografeer ik nog meer dan vroeger.

Spannend

Ik gebruik allerlei soorten klei. De keuze hangt af van de afmeting die het beeld moet krijgen. Normaal neem ik fijne klei voor kleinere beeldjes en (zeer) grove voor grote beelden. Soms meng ik ze. Momenteel experimenteer ik graag met klei en porselein. De klei meng ik niet zelf, dat voegt niets toe aan mijn werk. Met glazuren doe ik dat ook niet, gekochte zijn perfect voor wat ik doe. Maar ik vind het dan wel weer spannend een aantal glazuren onder elkaar te mengen om te kijken wat er uitkomt. Sinds de academietijd heb ik altijd klei met andere materialen gecombineerd. Mijn eindexamenwerk was gemaakt van een soort papierklei. Dat verscheen later op de markt. Op het ogenblik combineer ik klei met nandu- en struisvogeleieren.

Buitenbeentje

Ik ben een beetje een buitenbeentje. Zowel in de keramieksceen als in de galeriewereld. Al vanaf het begin wilde ik in galeries tentoonstellen, die niet alleen keramiek presenteren. Mijn werk is autonoom en niet verbonden met een specifiek ambacht.

Gelukkig kan ik, samen met mijn gezin, leven van mijn werk. Het vrije kunstenaarschap heeft een grote impact op de familie. We werken eigenlijk zeven dagen per week. Veel, maar wel flexibel. Mijn partner laat me vrij om me op de dingen die voor mij wezenlijk zijn te concentreren. En hij verzorgt alle contacten en de logistiek. Mijn dochter werkt inmiddels bij mij in het atelier, een voormalige danszaal van een kroeg, met lekker hoge wanden. Zij ondersteunt mij in het maken en aanbrengen van alle kleine details. De kinderen zijn met mijn werk opgegroeid. En ze leren ervan. Ze zien dat hun moeder veel concurrentie heeft, maar dat hard werken en ervoor gaan loont...'

► **Marie-Antoinette**, 2009, porselein, 31 x 14 x 10 cm
Op de volgende pagina: **Meisje van Vermeer**, 2007, 98 x 43 x 28 cm

Hilary Harnischfeger

Vlak en volume

Hillary Harnischfeger maakt abstracte stillevens en gebruikt daarbij veel verschillende materialen. Keramiek, gips, papier, metaal, hout, kunsthars, alles kan. Als het maar bijdraagt aan de totale vorm. De stukken zijn daardoor levendig en geven een rijk en spontaan gevoel.

Hillary Harnischfeger is van oorsprong geen keramist. Ze kwam als schilder en tekenaar met het materiaal in contact bij haar zoektocht naar de mogelijkheden van het combineren van 2D en 3D. 'Als kind wilde ik al graag dingen maken, bouwen. Net als de meesten, denk ik. Modder, zand, sneeuw. En lekker gekke drankjes maken, met van alles en nog wat erin. Tandpasta, meel, verf, glittertjes. De potjes verstopte ik dan ergens buiten, op een geheime plek.' En natuurlijk was er het tekenen en schilderen. Daar ging ze later in door, aan de universiteit in Houston. 'Ik had vooral interesse in onderzoek. Niet alleen

naar materialen en processen, maar ook naar de verhouding tussen plat en ruimtelijk, zoals bij een object en de muur. Dat is nog steeds zo.' Het werk laat dat ook duidelijk zien; vaak is er een combinatie van vlakken en volumes. Elk op een zodanige manier bewerkt, dat ze een eigen karakter en plaats krijgen. Hillary weet dat eigen karakter te geven door een heel persoonlijk materiaalgebruik. Gips, kunsthars, ijzer, hout, papier, glas, kwarts, mica, pyriet, (half)edelstenen, ...

Op de vorige pagina: **Sadie**, 2015, 33 x 25 x 25 cm
▼ **Bovina**, 2015, 51 x 56 x 25 cm

Mallen

Rond 2009 voegde ze keramiek toe aan het materiaalpalet. 'Eigenlijk werk ik nog niet zo heel lang met klei. Ik ontdekte het pas toen we in Ohio kwamen wonen. Onze staat is heel rijk aan kleisoorten. Ik vond het meteen een prettig materiaal, lekker plastisch en sterk als het gebakken is. Het paste ook goed bij het werk dat ik maakte.'

Hillary draait eerst vormen uit aardewerk of porselein, snijdt ze dan door en geeft ze een andere vorm. Ze maakt ook elementen met de Japanse *nerikomi* techniek. Dat is het opbouwen met dunne laagjes verschillend gekleurde klei. Alle onderdelen die zo ontstaan, worden daarna als een soort ruw materiaal gebruikt bij de opbouw van haar sculpturen. Daarbij gaat Hillary uit van siliconenrubber mallen, die ze stukje bij

beetje vult met de verschillende materialen. In omgekeerde volgorde natuurlijk. De buitenkant komt eerst. De mallen zijn gemaakt van oude onderdelen van vroeger werk. 'Sommige stukken zijn gewoon niet goed genoeg. Maar die hebben vaak wel delen die interessant zijn, eigenlijk zonde om weg te gooien, en die ik later misschien zou kunnen gebruiken. Daar maak ik dan een afgietsel van, inmiddels heb ik een hele verzameling.'

Diversiteit

'Het gaat altijd over vorm, niet over betekenis. Hoewel dat er af en toe natuurlijk ook in kan sluipen.' De inspiratie kan overal vandaan komen. Landschap, geologie, archeologie, architectuur, om er maar een paar te noemen. De

▼ *CWJA, 2015, 41 x 41 x 33 cm*

omgeving waar Hillary woont, is landschappelijk rijk, vol geologisch interessante plekken. En natuurlijk is daar de invloed van de autochtone bevolking, de indianen met hun karakteristieke kleurige werk.

Maar ook het materiaal zelf kan inspireren. Zoals het papier dat Hillary gebruikt. Als een soort bekisting in de mal, om de materialen van elkaar te scheiden. Maar ook als accent. Dat kan goed met verschillend gekleurd papier, dat op eenzelfde manier werkt als *nerikomi*. 'Ik kleur het papier van tevoren, bouw het in laagjes op en druk het tussen de andere materialen: keramiek en gips. Dan snijd ik het af met een scheermesje en krijg zo de mooie scherpe, goed gedefinieerde randen. Gelukkig heb ik een goede bron voor dat papier: ik werkte een paar jaar geleden bij een drukkerij en daar hadden ze natuurlijk afval, afgesneden resten. Vaak mooi papier. Sindsdien heb ik genoeg, en van een goede kwaliteit. Dat gratis materiaal geeft ook vrijheid om te experimenteren, want duur papier snij ik niet zomaar in stukken, tenzij ik zeker van mijn zaak ben.'

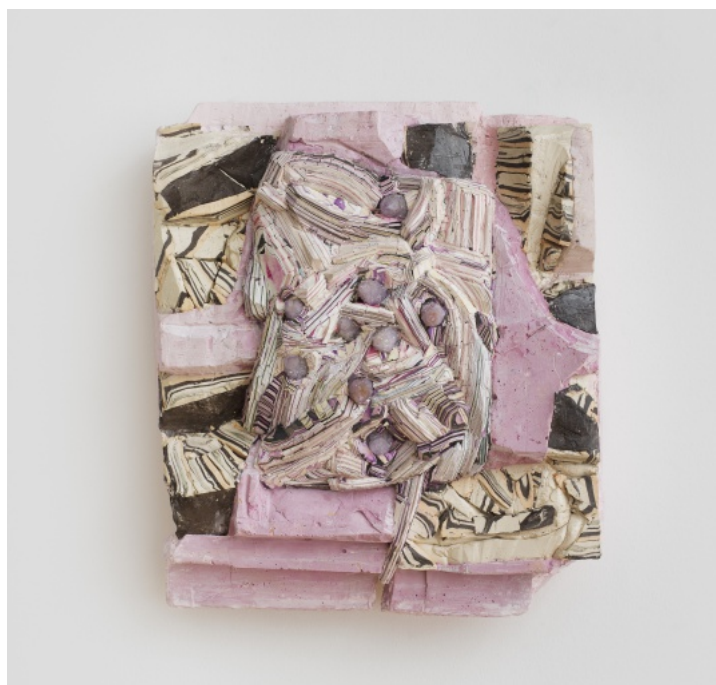
Vlak en volume

Ondanks de verschillende materialen vormen de werken van Hillary Harnischfeger een eenheid door hun opbouw en kleur. Door hun combinatie van vlakken en volumes ontstaat er een surreëel effect, een trompe l'œil. Een mysterieus gevoel, dat het werk interessant maakt.

Hillary Harnischfeger (Melbourne, AUS, 1972) groeide op in Houston (TX) en haalde in 2001 daar aan de universiteit haar BFA. Twee jaar later volgde haar MFA aan de Columbia University. Haar werk is met name in de Verenigde Staten te zien (geweest) in musea en galleries, maar ook in Shanghai, Amsterdam en Londen. Naast haar vrije werk heeft ze uitgebreid lesgegeven; tegenwoordig doet ze dat aan de Denison University (Granville, OH). Hillary woont in Brooklyn (NY) en Granville (OH).

- ▲ #27, 2015, 61 x 48 x 41 cm
- Carrle, 2015, 38 x 38 x 13 cm
- ▼ #27, 2015, 61 x 48 x 41 cm

Alle foto's met dank aan de kunstenaar en Rachel Uffner Gallery

Osamu Inayoshi

Mingei van nu

Synthese, tussen oud en nieuw. Osamu Inayoshi probeert ze bij elkaar te brengen. Oude en nieuwe technieken en opvattingen. Oribe met zilverkorrels en 'het oog van de libelle' met schelpen. Brokkelige vormen, die tegelijkertijd op oude modellen terug lijken te grijpen.

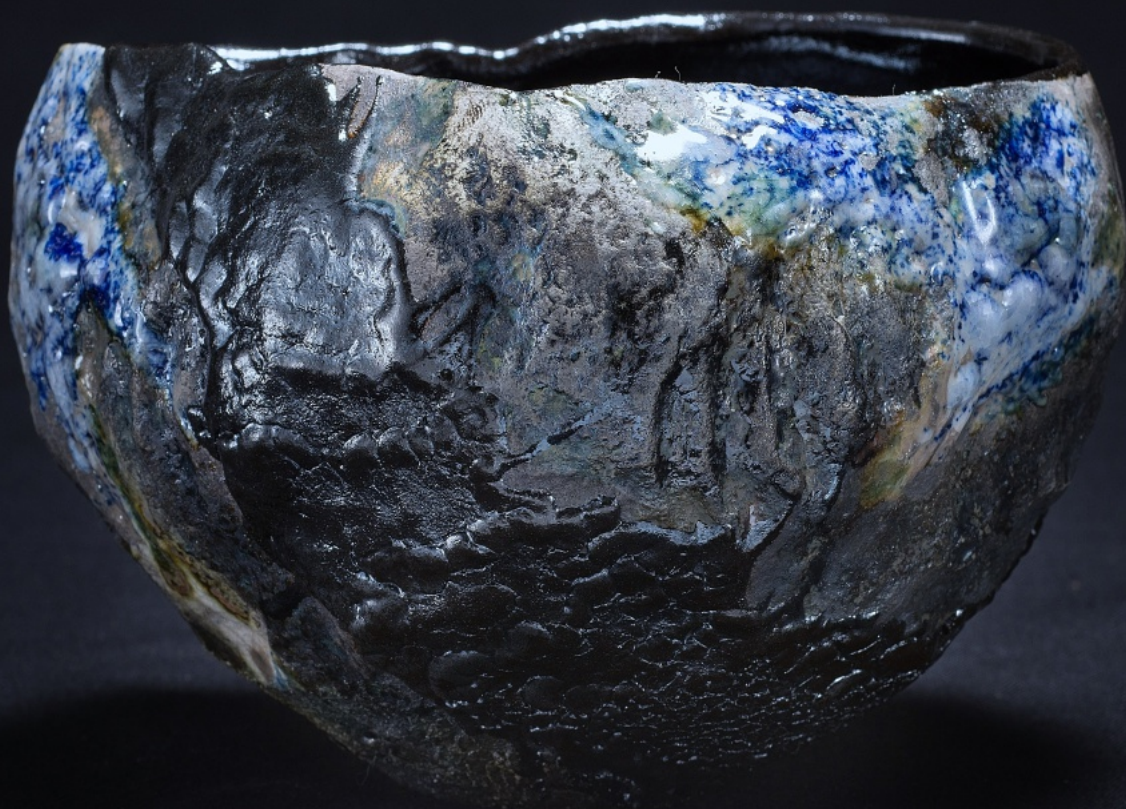
'Ik gebruik gewoon klei bij mij achter uit de tuin,' zegt **Osamu Inayoshi**. 'Daar is van alles en nog wat te vinden: wit, grijs, geel en geschikt voor zowel hoge als lage stook. Er zitten vaak nog steentjes in en het kan dan lekker grof zijn.' Op een natuurlijke manier werken is belangrijk voor hem. Osamu vindt dat dit vooral respectvol omgaan met de natuur betekent. Werk maken dat nauwelijks impact heeft op de omgeving. En dat de belangrijkste eigenschappen van de natuur weerspiegelt: schoonheid en warmte, maar ook

hardheid. Harmonie met de natuur is een van zijn twee uitgangspunten. Het andere is het samensmelten van oud en nieuw.

Fusion

Wij geven een heel andere betekenis aan het woord fusion: popmuziek of eten. Voor Osamu is het de versmelting van wat hij de middeleeuwen

*Vorige pagina: Kurinuki met goud en zilver, 2015, h 44 cm
▼ Zwarte theekom, hikidashi, 2015, h 10,5 cm*

Op de vorige pagina: Kurinuki sakefles, 2016, h 15 cm
▲ Kurinuki met goud en zilver, 2015, h 12 cm

en de moderne tijd noemt. Hij wil de oude technieken nieuw leven inblazen en er nieuwe resultaten mee boeken. 'In Japan gaat de traditionele manier van werken langzamerhand verloren. Dat begon al in de tweede helft van de negentiende eeuw, met de Meiji restauratie. Japan moest in alles op het Westen gaan lijken, paste zich op heel veel gebieden aan en liet de traditie voor een deel voor wat ze was. De tegenwoordige jongere generatie ziet traditie als ouderwets en niet de moeite waard. Ze komen er ook steeds minder mee in contact. Ik kan daar wat aan doen. De mensen laten zien wat er voor moois er uit de traditie voort kan komen. Als dat op een nieuwe manier kan, des te beter. Dus kijk ik naar de verworvenheden uit het verleden en vertaal die in keramiek, die helemaal in het heden past.' Osamu combineert dit uitgangspunt met *yo no bi* (良の美, schoonheid van gebruik), het centrale begrip uit de Mingeibeweging in de jaren twintig van de vorige eeuw. Voorwerpen met een echte gebruiksfunctie hebben hun ei-

gen schoonheid. Volgens de Mingei zijn ze dan ook met de hand gemaakt en bestemd voor de gewone man.

Grootvader

Ook de manier waarop Osamu met keramiek in aanraking kwam, is tot op zekere hoogte te danken aan de traditie. 'Bij ons in Japan worden overledenen gecremeerd. De as gaat dan in een speciale pot, de *kotsutsubo* (骨壺, letterlijk: overblijfselpot), die in een graf bijgezet wordt of mee begraven. Dat gebeurde ook met mijn grootvader. Ik was toen 23 en vond de urn waar zijn as in ging helemaal verschrikkelijk. Modern en lelijk. Helemaal niets voor een laatste rustplaats. Maar er was niets meer aan te doen. Toen besloot ik, dat het in het vervolg anders moest. Voor mijn ouders zou ik zelf iets speciaals maken. Ik besloot naar Seto (zusterstad van Jingdezhen en Limoges) te gaan, de beroemde porseleinstad. Dat leek me de beste plek om het keramiekvak te leren. Ik studeerde er en werkte

daarnaast om de kost te verdienen. Het was best een moeilijke tijd. Na de opleiding verhuisde ik naar Mino, niet zo ver weg, om te leren hoe daar keramiek gemaakt werd. En van het een kwam het ander. Ik ontdekte daar Atsumi-yaki, keramiek uit Atsumi, de regio van mijn geboortestad Mikawa. Het is nog veel ouder dan de keramiek uit Mino en ik vond het geweldig. Sindsdien probeer ik de ziel ervan te doorgronden. En hopelijk zie je dat in mijn werk.'

Osamu Inayoshi (Mikawa, JP, 1976) studeerde keramiek in Seto en vestigde zich in 2007 als keramist in Toyohashi. Hij won verschillende prijzen met zijn traditionele werk (Oribe, Mino) en exposeerde voornamelijk in Japan en de Verenigde Staten. Osamu woont in Toyohashi.

Op de vorige pagina: Kurinuki guinomi met asglazuur, 2015, h 10,5 cm

► *Kurinuki, oribe mizusasi, 2015, h 18 cm*

▼ *Vijf guinomis, 2015, h circa 6 cm*

Foto's bij dit artikel: Asano Koshi

Delfina Emmanuel

Christopher Taylor

Sangwoo Kim

Guy Marshall Brown

LA CÉRAMIQUE

KERAMIEKCURSUSSEN IN FRANKRIJK

Leren en genieten in Cordes sur Ciel of la Borne
Werken onder leiding van professionele keramisten

In 2016 onder andere:

Shozo Michkawa - Japanse technieken
Fernand Evereart - terra sigillata
Frans Gregoor - porselein
Mathieu van der Giessen - groot draaien
Richard Dewar - zoutglazuur
Charlotte Poulsen - dierfiguren
Frank Theunissen - draaien en stoken

Klik *hier*
voor deze en veel meer cursussen
of kijk op www.laceramique.com | +33 (0)563537297

Keramiek Centrum Limburg

Alles voor de keramist!

- Winkel met in voorraad:
 - 1.300 kant-en-klaar glazuren
 - 80 soorten klei
 - 500 gereedschappen
 - Ruim aanbod aan grondstoffen

De glazuurspecialist

- Advies door 'masters in keramiek'
- Opleidingen
- Workshops
- Rent-a-teacher
- Open atelier
- Bakservice tot 1m80 hoogte
- Groepsactiviteiten
- Teambuilding

OPEN:

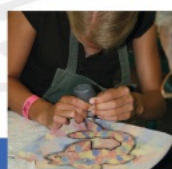
maandag t.e.m. vrijdag van
9 tot 12 & 13 tot 18 uur

Zaterdag van
10 tot 13 uur

T + 32 (0)89 24 20 40
info@keramiekcentrum.be

Horizonlaan 19, Poort 2270, BE-3600 Genk

www.keramiekcentrum.be

SBB Gouda

Ambachtelijke opleiding
keramische technieken

SBB Gouda is dé
Nederlandse
keramiekopleiding.
Ook voor masterclasses
en korte cursussen.

**U bent van
harte welkom!**

SBB Gouda keramiek opleiding

Winterdijk 4a, Gouda

0182 - 515 274

www.sbbgouda.nl

Het nieuwe boek Klei, druktechnieken & meer...

Geschreven
door Netty Janssens

€ 54,-
Snel in huis?
Bestel nu via
de website

Maar liefst 192 pagina's dik: 22 hoofdstukken met vernieuwende technieken en materialen! Alles over druktechnieken geschikt gemaakt voor de keramiek: carbondruk en laserprints, transfers (ook rijstpapiertfers); extra uitleg over het gebruik van de computer hierbij én het bereiden van allerlei kleurmateriaal die specifiek ontwikkeld zijn voor deze technieken. Alles duidelijk uitgelegd en voorzien van veel stap-voor-stap foto's én met eenvoudige maatlepelrecepten.

Gratis shopper bij uw bestelling! →

Bestellen: www.ceramiccolor.nl

Keramikos Art Supplies

Nieuwe workshops en exposities

Bob van Schie

Alles over gietklei en gieten

Zaterdag 18 juni van 10.00 - 16.00 uur.

Netty Janssens

Druktechnieken

Stempels maken en drukken, rijstpapiertransfers. Stempels in 4 verschillende materialen. Met de gemaakte stempels drukken op natte klei, leerharde klei en biscuit gestookte klei. Met zelf in te kleuren keramische pasta KERPA. Rijstpapiertransfers maken/stempelen

Zaterdag 16 juli 2016 van 10.00 - 16.00 uur.

Bert Spaans

Expositie: Contrast

Cursisten Keramikos 2015 / 2016.

Docenten: Daniel Levi, Angelique Homberg en Judith de Vries

U bent van harte welkom bij de opening op 9 juli 2016 om 15.00 uur.

Expositie loopt tot 27 augustus.

Meer info: keramikos.nl of info@keramikos.nl

Steun de kleine K!

Help de kleine K gratis te houden
(we hopen dit jaar quitte te spelen...)
zodat u het elke maand kunt blijven lezen.

En inspiratie opdoen.
En tips en knowhow verzamelen.

Steun de kleine K
en maak € 10,- over op giro 906949
(IBAN NL82INGB0000906949)
t.n.v. mr. M.G.P. Boom.

Investeer in verrijking van de
keramiekwereld!

(En... natuurlijk is elk ander bedrag ook
heel welkom!)

Met dank aan de donateurs van de vorige
maand!

Praten over keramiek

Op deze plek heeft al dertien keer een column gestaan. Over de eigen weg. Met mijn persoonlijke ideeën daarover. Maar dat vind ik niet genoeg. Ik nodig graag andere kunstenaars uit om te vertellen over hún eigen weg. En om hun gedachten te delen. Dat doet deze keer **Ninna Gøtzsche**, een Deense keramiste die heel toepasselijk haar bijdrage de titel geeft praten over keramiek.

‘Voor een deel is het mijn inspiratie die me als vakvrouw definieert. Als ik in oude schetsboeken kijk, zie ik dat ik, sinds ik met keramiek begon, dezelfde ideeën heb gehad, maar steeds dichterbij hun essentie gekomen ben. Mijn vakmanschap is nu zo ontwikkeld dat ik mezelf nauwkeuriger uit kan drukken – en tegelijkertijd complexer.

Als ik een briljant nieuw idee heb, kan het best frustrerend zijn wanneer blijkt dat ik het ooit in een eenvoudiger vorm in een oud schetsboek genoteerd heb. Maar tegelijkertijd is het geruststellend dat ideeën zich verder ontwikkelen door ervaring en toewijding.

Ik weet zeker, wat ik ook verzin, dat er altijd wel iemand anders geweest is met hetzelfde idee. Een jaar geleden of acht duizend jaar. Voor mij benadrukt dat het belang van een eigen stem – en van besef van de traditie waar ik onvermijdelijk deel van uitmaak en waar ik op verder bouw.

Klei is een sterk materiaal en het bergt als het ware de hele geschiedenis in zich. Men kan zich daardoor laten inspireren of er tegenin gaan, maar die geschiedenis speelt altijd een rol. Voor mij is hedendaagse keramiek interessant wanneer het zich daar duidelijk toe verhoudt.’

▲ *Rotunda*, 2016, 45 x 19 cm
▼ *Tektonika*, 2016, 22 x 11 cm
Foto's bij dit artikel: Ib Sørensen

In de afgelopen jaren heb ik mijn werk internationaal laten zien. Bij Talente in München, Collect in Londen en SOFA in New York. Door die uitnodigingen is mijn artistieke ontwikkeling veel sneller gegaan dan anders het geval zou zijn geweest. Want als ik word uitgenodigd om met een aantal van de beste kunstenaars ter wereld te exposeren, moet ik wel mijn best doen.

Mijn werk wordt steeds beter en juist door het goed formuleren van wat ik aan het doen ben, is de communicatie met mijn publiek beter geworden. Die duidelijkheid is ook voor de ontwikkeling van het werk goed. Het geeft er voor iedereen meer diepte en betekenis aan. Goed nadenken over mijn werk maakt me bewust van hoe andere mensen het zien. Is het kunst? Is het te gebruiken? Als ik mensen voor mijn werk wil interesseren, moeten ze weten hoe het te plaatsen. Door daar rekening mee te houden, wordt het werk sterker.

Ik maak ambachtelijk werk. Dus keramiek waar vakmanschap en artistiek idee niet los van elkaar staan. Ik moet mijn rol daarin goed doorhebben om te weten wat ik doen moet. Mijn rol ligt onvermijdelijk in het verlengde van de traditie. Daar ben ik een deel van en dat wil ik ook laten zien. Aan mezelf en mijn omgeving. Dat zie ik niet zo vaak, ik merk dat weinig ambachtslieden dat doen.

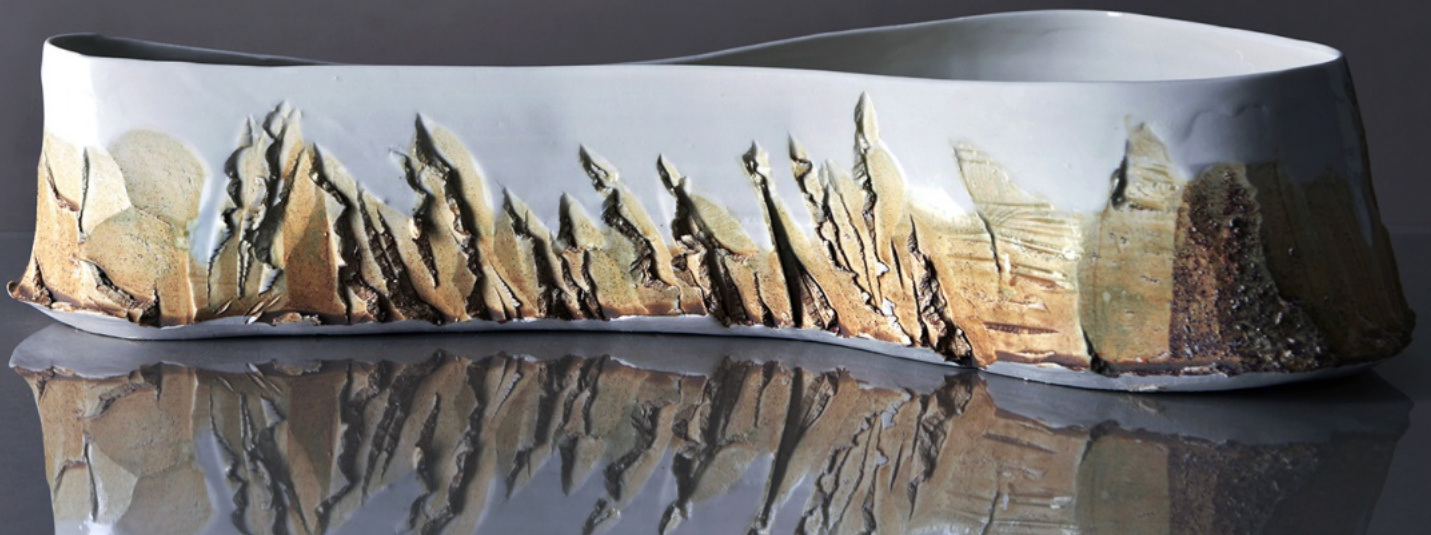
Mijn werk is de afgelopen jaren artistiek sterker geworden en nu zie ik dat eerder werk dat soms wat mist. Dat niveau kan ook variëren. Als ik een kleine serie maak van hetzelfde stuk, zie ik dat het op een bepaald moment minder goed wordt. In het begin wordt het steeds beter, expressiever, maar er komt een punt dat het als het ware zijn ziel verliest.

Tegenwoordig maak ik unica, of het nou grote stukken zijn of kopjes. Dat kost tijd, want ik moet elke keer weer alles opnieuw doen. Maar mijn vormgevoel en intuïtie worden steeds beter. En mijn ideeën ook, want ik denk na over de beslissingen die ik telkens neem. Waarom heb ik liever een dikke rand of een vorm die boven wat naar binnen buigt? De antwoorden op die vragen maken latere beslissingen makkelijker.

▲ *Uncultivated Breakthrough*, 2014, 46 x 12 cm

▼ *Uncultivated Jugs*, 2014, 28 x 34 cm

▲ *Tektonika*, 2016, 38 x 14 cm

Een andere manier om mijn werk te ontwikkelen, is door erover te praten, te communiceren. Aan anderen moet ik kunnen uitleggen waar het om gaat. Dus ik zeg nooit nee tegen een discussie of het schrijven van een tekst als deze. Want wat wil ik bereiken? Dat mensen nadenken en echt kijken naar het werk en niet zomaar een vaas zien. Het kan een eye-opener zijn, een manier om de wereld van de keramiek binnen te stappen. Waarom zouden mensen interesse tonen in mijn werk, als ik ze er niet dichterbij kan laten komen?

Ik wil mensen bij het werk betrekken. Maar taal schiet tekort wanneer we over ambacht willen praten. Daarom heeft het ook een ondergeschikte positie ten opzichte van kunst. Er is wel een hoop onuitgesproken kennis, maar we zijn niet gewend om die te verwoorden. Toch kun-

nen we wel praten over kwaliteit, idee, uitdrukking en materiaalgebruik. We kunnen ons oog trainen – klopt een vorm, is een idee goed gerealiseerd?

Het is belangrijk dat ambacht in de juiste termen wordt besproken, anders heeft het geen waarde. Daarom vind ik het belangrijk, dat makers (zoals ik!) proberen om het goede vocabulaire te gebruiken. Vloeiend. Daar heb ik ook moeite mee, maar het is wat te gemakkelijk om dan maar te zeggen dat het niet kan. Als de woorden ontbreken, moeten we ze maar verzinnen!

Ninna Gøtzsche is in 2004 afgestudeerd aan de glas- en keramische school in Bornholm, Denemarken. Ze werkte daarna drie jaar als assistent van Julian Stair in Londen. Ze woont en werkt in Aarhus, Denemarken. Klik op een van de afbeeldingen voor meer informatie.

Knowhow

Decoratietechnieken: Guy Van Leemput

Guy Van Leemput maakt uiterst dunne porseleinen kommen. Langzaam en met aandacht. Ze hebben filigrane structuren of zachte vlechtwerken van kleurtoetsen. Met een organische beweging, die ontstaat door de ongehinderde aanpassing aan de omstandigheden tijdens de stook.

Voor Guy Van Leemput is werken met klei meditatie. In stilte rustig werken. Langzaam, stukje bij beetje. In zijn houten atelier, aan de rand van het bos. Vergezeld door het druppen van de regen. En het fluiten van de vogels op het dak. 'Ik probeer niet te denken en alleen mijn hart te laten spreken. Niet denken maar doen. Ik wil dat de kom groeit vanuit mijn binnenste. Dus ik maak geen schetsen, maar begin zo te werken. Vanuit mijn buikgevoel. Hoewel het hoofd natuurlijk af en toe wel wat moet beslissen.'

Het is zijn manier om zichzelf beter te leren kennen, om de laag onder het nu te verkennen. Op die manier wordt elk werk een ontdekkingsreis, een metafoor. Elke keer weer. Daarom werkt Guy in series: 'Die stellen grenzen, maar maken tegelijkertijd groei mogelijk. Niet in de breedte, maar in de diepte.'

▼ *Big Anas II*, 2014, Ø 18,5 x h 11 cm

Op de volgende pagina:

Lapjespot (detail), 2013, Ø 19 x 12 cm

Foto's bij dit artikel: Mels Boom

Natuur

Het atelier staat niet voor niets aan de rand van het bos. Dat contact met de natuur is voor Guy essentieel. 'Sinds we hier wonen, nu zo'n dikke twintig jaar, hebben we regelmatig stukken bos erbij gekocht. Alles bij elkaar is het nu iets van vijf hectare. We hebben het gebied structuur gegeven. Het is een oase geworden, de natuur heeft zich er hervonden. Als ik aan het werk ben, lopen de reeën af en toe voorbij.' Dat uitzicht is een enorme bron van inspiratie. 'Mijn werk gaat niet over de maatschappij of zo. Voor mij gaat het over wat je architectuur van de natuur zou kunnen noemen. Ik wil de natuur niet imiteren maar begrijpen. Hoe het allemaal werkt. Als ik kan begrijpen hoe een dennenappel groeit, kan ik mijn werk misschien ook zo laten groeien.'

Vriend

Die verbinding met de natuur is er voor Guy altijd geweest. 'Ik weet dat we erg veel buiten speelden, boomhutten maakten of een kamp onder de grond. Ook kan ik me herinneren dat ik in het weiland graag Landart-installaties maakte, met snoeihout of iets anders wat ik kon vinden. Dit tot

ergernis van mijn vader die dan alles weer op moest ruimen.' Maar uiteindelijk werd het toch een ander pad: 'Toen ik achttien werd, ging ik wiskunde studeren. In diezelfde zomer ben ik ook gaan aanbellen bij een keramist die een dorp verder woonde om te vragen of ik hem niet mocht komen helpen. Hij hoefde mij niet te betalen, als ik maar af en toe wat kon leren. En zo ben ik bij die pottenbakker de hele zomer elke dag gaan werken. En toen ik moest studeren, bleef ik in de weekends komen. De zomer daarna ook weer. Dat heeft dan geduurd tot ik trouwde, een jaar of vijf later. Toen had ik altijd wel een pak klei in de buurt, maar met de kleine kinderen en verbouwingen bleef er weinig tijd over voor keramiek. Toch bleef die klei knagen.' Tot een jaar of vijftien geleden. Toen werd zijn beste vriend ziek en stierf. Dat was een keerpunt. Guy schreef zich in aan de kunstacademie, om zijn passie voor keramiek te volgen. 'Ik ging een jaar of acht drie keer per week naar de academie, waar ik volop mocht

▼ *Big Tide*, 2015, Ø 22 x 16 cm (gewicht 113 gram)

Op de volgende pagina:

Structuurpot, 2012, Ø 14 x h 8 cm

experimenteren. Het was een heerlijke tijd. Toen ik daar klaar was, ben ik thuis in de tuin gestart met een kleine studio. Dat is ondertussen een dikke vijf jaar geleden.'

Mino

In al die jaren heeft Guy veel geëxperimenteerd. Met steengoed, asglazuur, porselein. Maar ook met materialen uit zijn directe omgeving: as uit de open haard, ijzerzandsteen, de poep van zijn ezels. De laatste jaren houdt het porselein hem in zijn greep. Ook daarbij was het voortdurend experimenteren: hoe kan het zo dun mogelijk, hoe is het mogelijk die dunne stukken bij de stook toch hun vorm te laten behouden? Het betekent niet alleen zelf onderzoeken, maar ook goed rondkijken hoe anderen problemen oplossen. 'Toen ik op zoek was naar een manier om mijn dunne porseleinen kommen te bakken, zag ik het werk van Jane Reumert. In een boek vond ik een foto van haar oven en daarin zag ik dat zij haar werk omgekeerd stookte. Ik ben dan zelf beginnen uitzoeken hoe dat zou kunnen.' En met succes, want alleen vinden hoe het ongeveer kan, is niet genoeg. Ook daarna moeten er nog allerlei problemen opgelost worden. Met zijn nieuwe werk heeft Guy verdiend succes. Ook internationaal. Bijvoorbeeld met de bronzen medaille in Mino, in 2014. Zijn werk **Big**

Anas werd uit meer dan 2500 inzendingen gekozen. Hij bereikte ermee wat hij graag wil: 'Met mijn potten anderen beroeren, daar gaat het mij om. Bij het openmaken van de oven gebeurt dat mij ook, als het goed is. Dat gevoel overdragen is heerlijk.'

Op de pagina's hierna laat Guy Van Leemput het een en ander over zijn technieken zien.

Guy Van Leemput (Herentals, BE, 1967) studeerde wiskunde en keramiek. Zijn werk wordt regelmatig geselecteerd voor wedstrijden en tentoonstellingen in binnen- en buitenland. Nog tot 25 juni is zijn werk te bewonderen in galerie Terra in Delft. In de maanden juni en juli in galerie Terra Viva in St.-Quentin-la-Poterie (FR) en vanaf eind september in het Keramik-museum Westerwald (DU). In 2015 had hij een tentoonstelling bij galerie Puls in Brussel en nam hij deel aan de biënnale in Andenne. In juli 2014 was hij artist-in-residence bij het Sanbao Ceramic Art Institute, Jingdezhen, China. In datzelfde jaar was zijn werk ook te vinden op Collect (Saatchi Gallery Londen), Taste Genève en in Mino (Japan) won zijn werk Big Anas de Bronze Award. Het bevindt zich nu in de collectie van het Museum of Modern Ceramic Art, Gifu, Japan. Guy woont en werkt in Herentals.

▼ *De vrouw en de draak, 2016, Ø 16 x h 11 cm*

1. Ik werk met een ballon. Ik blaas hem op. Niet te strak.

2. Ik zet hem in een houder. Dat werkt prettig.

3. De laatste tijd gebruik ik een kant-en-klaar porselein met een beetje papier en vlas: *Flax Porcelain* van Scarva. Heel aangenaam, niet stug en het blijft kneedbaar.

Ik begin aan de onderkant, met mijn stempel. Daarvoor neem ik een plaatje porselein. Dat duw ik heel dun uit. Dan druk ik mijn stempel er gewoon op.

4. Het stempel gaat mooi in het midden, het overbodige materiaal snijd ik er af.

5. Nu ga ik sliertjes klei extruderen met een persje en lusjes op de ballon zetten. Niet te groot, niet te klein. Ik doe er niet teveel tegelijk, want ik moet de gaten nog dichtmaken. Dat gaat natuurlijk het best als de porselein niet teveel is opgedroogd.

6. Met mijn houtje hark ik nog wat porselein naar het midden. Dat maakt hele mooie patronen. In het midden is er net genoeg porselein om een klein pinnetje te vormen. Ik werk alleen aan de buitenkant. Omdat het zo dun is, zie je later niet meer wat de binnen- of de buitenkant is. Het wordt helemaal doorschijnend. Dus moet ik heel dun werken, anders krijg ik een saaie binnenkant.

7. Zo maak ik telkens een horizontale ring op de ballon. Nu ben ik bij de tweede aangekomen.

8. Ook de derde ring bestaat uit langwerpige vormen. Telkens als ik de lusjes samenduw, zorg ik voor genoeg porselein om de lege ruimte te vullen.

9. Dan breng ik een patroon aan met mijn houtje. Elk streepje wordt straks door de transparantie mooi zichtbaar.

10. De laatste cirkel maak ik zoals ik begonnen ben: met rondjes.

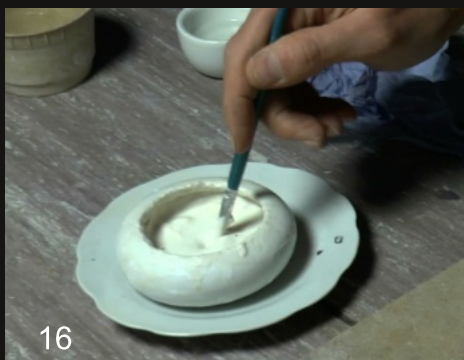
11. Ook hier breng ik weer een pinnetje aan.

12. Het werk is klaar en droog. Dat is goed te zien als ik op de ballon druk. De klei vervormt niet mee. Het gebeurt soms dat er nu nog kleine barstjes komen. Dat hoeft geen ramp te zijn, want dat kan ik nog restaureren.

13. Dan maak ik een soort van nestje. Daar gaat het werkstuk in.

14. En dan moet de ballon er uit. Ik kan hem er natuurlijk wild gaan uittrekken, maar dat is geen goed plan. Net onder de knoop steek ik heel voorzichtig met een scherp voorwerp, een naald of zo. Dan loopt de ballon gecontroleerd leeg. Terwijl dat gebeurt, kan ik kijken of alles goed gaat. Eventueel help ik wat met een houtje.

15. Nu is de kom klaar. Er zijn nog wat openingen die storen. Die ga ik proberen dicht te maken.

16. Ik heb een papje gemaakt. Gewoon droog papierporselein met een beetje water. Met een dikte als yoghurt.

17. Dan ga ik het schilderen, heel voorzichtig. Meestal begin ik aan de bovenkant. Als er gaatjes zijn, is het beter dat er een kleine afwerklaag aan de binnenkant komt. Ik ondersteun aan de buitenkant want het blijft heel delicaat.

18. Nu ga ik nog eens over de rand, zodat er ook in die voegjes aan de bovenkant een heel klein beetje porselein zit. Dat maakt het geheel toch net iets sterker.

19. Het werkje is voldoende droog en nu ga ik de montage doen. Dat betekent het werk klaarmaken om in de oven te zetten.

20. Voor de montage gebruik ik een ovensteen en een stukje steengoedklei. Samen vormen ze een dragende structuur. Daar bovenop komt een plaatje, dat ik eerst uitgesneden heb.

21

22

23

24

25

26

21. Dat leg ik voorzichtig op de drager. En nu komt het kommetje er over te hangen.

22. Het geheel ga ik voorzichtig naar de oven dragen en dan is alles klaar voor de stook. Ik stook maar één keer in mijn houtoven. Dat gaat heel snel: na een uurtje opwarmen, bereik ik de toptemperatuur van 1300 °C in drie tot vier uur. Stoken met hout geeft een prachtig wit porselein en een sprankelend asglazuur.

23. Na de stook ga ik de oven openmaken. Het spannendste moment. Ik ben heel benieuwd hoe het geworden is. Terwijl ik stook, heb ik aan de achterkant een kijkgat om de kegels te kunnen zien. Als de laatste kegel is gesmolten of begint te plooiën, dan stop ik met stoken.

24. Het werk ziet er goed gebakken uit. Het is nu nog even spannend of ik het goed van de mal zal afkrijgen. Zo te zien wel, want er zit weinig vervorming op de randen. Dus de temperatuur was goed, ik zie het ook aan de kegels. Het zal meevallen, denk ik.

25. Nu breng ik alles naar binnen.

26. Als het goed gaat, gaat de mal lossen van de kom. Als ik te hoog bak, dan gebeurt het wel dat de kom smelt rond het malletje dat ik er heb ingestoken en dan moet ik met een hamertje het loskloppen. Maar ik zie aan de vorm dat het goed zal gaan. Ik ga het er heel voorzichtig afhalen.

27. En hier is ons eindproduct: **Small Anas**, 2016, Ø 6 x h 5 cm

27

Klik hier voor de - speciaal voor de kleine K gemaakte - film (15 minuten) over Guy Van Leemput, waarin hij laat zien hoe dit werk tot stand komt

Foto van de maand

Ingezonden door Ann Van Hoey

Ook een leuke of mooie of interessante of gekke foto? Stuur hem op om hier te publiceren!

Calciumfosfaat

Ook wel beendermeel genoemd. Het werd en wordt gemaakt uit run-derbeenderen, door deze te calcineren (verhitten) tot ongeveer 1100 °C en daarna te vermalen. Tegenwoordig wordt het over het algemeen syn-thetisch gemaakt. De grondstof heet in het Engels *bone ash* en is een belangrijk bestanddeel van *bone china*.

Samenstelling

De algemene formule is $\text{Ca}_3(\text{PO}_4)_2$. De samenstelling van deze grond-stof kan wat variëren. Molecuulmassa 310,2, nauwelijks gloeiverlies.

Klei

Beendermeel wordt in de keramiek voornamelijk gebruikt als grondstof voor *bone china*. Ongeveer de helft van deze kleimassa bestaat hieruit. Het is geen gemakkelijk materiaal om mee te produceren. Het materiaal is niet erg plastisch en vereist een precieze stooktechniek. Beendermeel geeft de kleimassa witheid en transparantie, terwijl het tegelijkertijd een sterke scherf oplevert.

Glazuur

Beendermeel wordt wel in glazuren gebruikt. In heel kleine hoevee- heden werkt het als dekkingsmiddel. Omdat toevoeging van deze grondstof aan glazuren snel tot glazuurfouten leidt, is gebruik ervan af te raden. De consistentie van glazuren met beendermeel is moeilijk goed te houden, ze worden makkelijk te dik of te dun. Onder keramisten wordt soms wel gediscussieerd over het gebruik van menselijke as voor het maken van glazuren, bijvoorbeeld voor de urn. Ook in die as zit veel fos- for. Het gebruik van een dergelijke grondstof is mogelijk. Als samenstel- ling kan die van normale asglazuur gekozen worden. De maling van Calciumfosfaat kan soms te grof zijn om het goed te kunnen mengen.

Kleur

Wit.

Uitzetting

Gemiddeld, 11 cm/cm⁻⁶/°C.

Smeltpunt

1670 °C.

Veiligheid

Irriterend voor huid, ademhaling en ogen. Draag handschoenen en ge- bruik een goed stofmasker (P3).

Kosten

Circa 11,00 €/kg.

Stoken in een papieroven

Men neme een flink aantal bakstenen, een stuk kuikengaas, een paar zakken houtskool, glossy tijdschriften zonder nietjes, slib van rood bakkende klei en een flinke hoeveelheid brandhout en je hebt alle ingrediënten om een klei oven te bouwen. In dit geval een papieroven.

[Tjabel Klok](#) uit Opeinde bouwt regelmatig papierovens, waarbij je je eigen biscuitgebakken werkstukjes kunt stoken. Hij heeft zich al ruim dertig jaar toegelegd op het maken van keramiek, geeft glazuurcursussen en workshops papierovens.

Deze wijze van stoken is al heel oud. In veel culturen werd (en wordt soms nog) het toegepast. Nog niet gebakken of al biscuit gebakken voorwerpen worden in een ondiepe kuil gelegd en bedekt met takken, twijgen of koemest. Dat is het zogenaamde *pitfiring*. Om het bakproces beter te sturen, kan er een bedekking aangebracht worden die het vuur langer vasthoudt en de gelegenheid biedt hogere temperaturen te bereiken.

In de algemeen bekende keramiekovens kan de warmte ongehinderd rond de werkstukken circuleren. Dat ligt bij een papieroven anders. Ook de automatische regeling van een stralings- of gasoven ontbreekt. Het stookproces verloopt anders en vraagt meer aandacht en voorbereiding. Omdat het hout al in het begin wordt aangebracht en er tijdens het proces niets meer kan worden toegevoegd, is het zaak het verbrandingsproces goed op gang te brengen. Ander brandbaar materiaal toevoegen kan wel, om de kleur van het werk te beïnvloeden. Dat kunnen bladeren zijn of stro, hooi, zaagsel of zout, bij de afwerking wellicht wat paardenhaar. Ook is het belangrijk voor voldoende ventilatie te zorgen.

De opbouw

Een grote ring van bakstenen met een diameter van ongeveer één meter wordt met bakstenen (of oude dakpannen) opgevuld. Op deze grondlaag komt een laagje zaagsel of spanen en houtskool. Temidden daarvan worden de biscuit ge-

bakken werkstukken geplaatst (met de opening naar beneden).

Een papieroven bouwen is veel werk en Tjabel doet dit dan ook met een groep mensen. Omdat iedere bouwer plaats moet hebben, mogen die werkstukken niet te groot zijn. Ongeveer de grootte van een hand is een goede maat. Het is aan te bevelen om het werk te maken van klei met voldoende chamotte. Het werk kan gedecoreerd worden met terra sigillata, pigmenten, engobes of andere grond-stoffen die kleur geven.

Ook kunnen *zoutbommetjes* toegevoegd worden. Hiervoor neem je een eetlepel zout dat je in een papiertje draait. Het vrijkomende natrium zal bij de stook de kleur van het werk beïnvloeden.

Ronde vormen geven minder kans op breuk, omdat de krimpkrachten dan tijdens het stoken geleidelijk worden afgevoerd.

Tussen en over de werkstukken wordt hout geplaatst en eventueel nog wat houtskool. Om voldoende zuurstoftoevoer te krijgen, is het noodzakelijk dat er tenminste twee luchttoevoerpoortjes ge-

maakt worden van bakstenen. Daarmee is ook de toevoer van de zuurstof te regelen; door ze met een baksteen af te sluiten of open te zetten. Rond deze basisopstelling wordt een stapel gebouwd van hout in de vorm van een bijenkorf. Hier komt de schoorsteen bovenop. Het gaas wordt rond gebogen tot een cilinder en vervolgens worden er van bovenaf driehoeken uitgeknipt en samengevoegd om de vorm zo strak mogelijk in een kegelvorm te krijgen.

Een eerste laag wordt aangebracht van natgemaakte krantenpagina's ter bescherming van het werk tegen indruipend slib. Met de in de gele slib gedoopte pagina's wordt het papier in lagen aangebracht. Het papier van glossy's is bewerkt met kaolien, waardoor een extra keramieklaag ontstaat. Volgens Tjabel moeten er tenminste acht lagen dakpansgewijs aangebracht worden. Vel voor vel wordt in de slib gedompeld en van onderaf dakpansgewijs aangebracht. Dat moet systematisch gebeuren, zodat er geen zwakke plekken kunnen ontstaan. In de top plaats je een aan beide

zijden opengemaakt conservenblikje (met draad vastgezet) als schoorsteenopening.

Het stoken

Intussen kan er alvast een klein vuurtje gestookt worden met houtskool, zodat die goed kan doorgloeien. Als de wanden zijn gemaakt, kun je de goed doorgegloeide houtskool in de ventilatiepoortjes scheppen. In het begin zal er veel rook en vooral stoom te zien zijn, maar op het toppunt van het drogen en stoken zal de vlam uit de pijp slaan. De buitenkant van de ovenwand zal van geel verkleuren naar roodbruin. En er zullen zelfs gaten in de wand branden.

Na verloop van tijd zal de gloed van de oven afnemen en de temperatuur dalen. Als die voldoende gezakt is, kan de ovenwand verwijderd worden en kunnen de werkstukken eruit gehaald worden

met een haak of een tang. De hete stukken kun je door het gras, hooi of zaagsel rollen, dat ook weer zijn sporen zal nalaten op het werk. Als de werkstukken zijn afgekoeld kun je er ter bescherming nog wat meubel- of bijenwas op aanbrengen, die je na het drogen uitpoetst met een zachte doek.

Wie ook eens wil zien hoe een papieroven gemaakt wordt of wie zelf mee wil werken aan het maken van zo'n oven, kan dat in Earnewâld (Eernewoude) doen. Voor informatie of aanmelding kun je contact opnemen met [Tjabel Klok](#).

Werk van Tjabel is nog t/m 26 juni te zien in de tentoonstelling *Natuurlijk klei* in het CBK in Emmen, met werk van leden van de Stichting Keramisten Noord Nederland.

Patty Ament

Boekbespreking

Klei, druktechnieken & meer...

Al dertig jaar is Netty Janssens gepassioneerd bezig met onderzoek naar nieuwe keramische technieken en materialen. Dit heeft niet alleen voor haar eigen werk een heel eigen en herkenbaar kleurenpalet opgeleverd; bijna vijf jaar geleden publiceerde zij ook een boek over dit onderwerp. Ze schuwt echter ook niet technieken uit andere disciplines te combineren met keramiek, zoals grafische druktechnieken. De kennis en ervaring op dat gebied zijn nu gebundeld in een tweede boek; ook nu met nieuwe, door haar ontworpen keramische inkten, verven en pasta's die perfect aansluiten op de door haar – specifiek voor de keramiek – ontwikkelde druktechnieken.

De eerste helft van het boek gaat over het maken en toepassen van stempels uit allerlei materialen. Voorts beschrijft ze de door haar ontwikkelde 'carbondruk' en het op verschillende manieren overbrengen van zelf afgedrukte laserprints. Daarna komen transfers uitgebreid aan bod, ook om zelf te maken. Elke druktechniek wordt uitgebreid en helder beschreven, zowel de voorbereiding ervan als de toepassing op de keramiek. Telkens ondersteund door stap-voor-stap foto's en steeds met recepten om zelf het bijpassende kleurende materiaal te kunnen maken: inkten, verven en pasta's, allemaal door haar zelf ontwikkeld.

Dit praktische boek wordt afgesloten met twee ondersteunende hoofdstukken: Bij de voorbereiding van allerlei druktechnieken kan het gebruik van de computer handig zijn en ook dat wordt stap-voor-stap uit de doeken gedaan. En dan is er een totaaloverzicht van welk kleurend materiaal wanneer te gebruiken is. En uiteraard zijn al deze technieken ook te combineren met alle kleurtechnieken en materialen uit het eerder verschenen boek **Klei, kleurpigment & meer...**

Netty Janssens streeft maximale vrijheid in kleur, temperatuur en toepassing na. Ze wil ingewikkelde technieken toepasbaar maken voor alle temperaturen en toegankelijk voor iedere keramist. Net als in het eerste boek gebruikt ze een-

voudige maatlepelrecepten met maximale mogelijkheden en met zo weinig mogelijk grondstoffen. Geen ingewikkelde berekeningen; afwegen van stoffen is niet nodig, een glazuurspuit en/of spuitcabine evenmin. De technieken en materialen in beide boeken zijn geschikt voor alle normale temperaturen (1020-1250 °C) en alle kleisoorten (van aardewerk tot porselein) én voor alle stadia van het werk.

Netty toont hoe een technisch boek ook meeslepend kan zijn. Het is praktisch en mooi verzorgd. En toegankelijk voor iedereen, zowel professionals als hobby-keramisten en uiteraard voor alle andere keramiek liefhebbers.

Klei, druktechnieken & meer..., Reliëfdruk, hoogdruk, vlakdruk & transfers, Netty Janssens, uitgeverij Ceramic Color, Tilburg 2016, 192 pagina's, Nederlandstalig, kleur, ISBN: 978-90-819430-0-0, prijs € 54,-. Bij bestelling van het boek via www.ceramiccolor.nl krijgt u een 'keramische' shopper cadeau. Op verzoek wordt uw exemplaar gesigneerd.

Beeltenis in rust

Vergaan is niet het beeld
Waar dit leven ons tot houwt,
Als kunst de gedaante steelt
En schaduwen vergrauwet.
Toch meer nog zijn we zonden
Uit niets dan heling gepuurd,
En vanuit h'r diepste wonden
Door 't gloren afgevuurd;
Want waar de ridder knielt
Slijpt een krijger hem tot knecht,
Op gronden van stof ontzield
Die iedere tocht bevecht
Zijn de vlagen staal gezworen,
Van een timbre naar daad,
Die bij kunst verloren
In beeldende rust vergaat.

Rob Van De Zande

Witte Olifanten IV

**Femke
Woltering
Dialoog**

1 mei - 1 oktober 2016

www.witteolifantenstadskanaal.nl

Watertoren Stadskanaal

ADVERTENTIES staan telkens aan het einde van een segment (inspiratie, knowhow, podium).

Dus midden in het blad.

Voor meer aandacht van de lezer.

ZOMERWORKSHOP

Glas-in-Lood & Keramiek

Zondag 24 juli – Zondag 31 juli 2016

Weekprogramma:

Zondag 24 juli	: 16.00-18.00 Ontvangst + informatie
Maandag 25 juli	: 10.30-16.00 Werken met Klei
Dinsdag 26 juli	: 10.30-16.00 Werken met Klei
Woensdag 27 juli	: 10.30-16.00 Glasworkshop
Donderdag 28 juli	: 10.30-16.00 Glasworkshop
Vrijdag 29 juli	: 10.00-17.30 Glasmuseum Leerdam
Zaterdag 30 juli	: Vrije dag om er zelf op uit te gaan
Zondag 31 juli	: 10.30-17.00 Raku-stookdag

Atelier Odette en iStainedGlass

Leiden centrum: Hogewoerd 177 en Herengracht 110

In 1 week maak je kennis met het Werken met Glas en het Werken met Klei. Na afloop neem je alle mooie werkstukken mee naar huis.

Voor informatie of opgave mail naar: info@atelierodette.com.

Oproep voor standhouders van de Porselein-, glas- en keramiekmarkt te As

De porselein-, glas- en keramiekmarkt te As (B) vindt plaats op 7 augustus 2016 van 10.00 tot 17.00 uur. Reglement en inschrijvingsformulier:

www.as.be

PORSELEIN MARKT AS

PORSELEIN

GLAS

KERAMIEK

Zondag 7 augustus 2016

van 10.00 tot 17.00 uur

GSC De Drieschaar

INFO 089 39 10 86 - www.as.be
INKOM € 2,5 consumptie inbegrepen
- 12 jarigen gratis

CastleClay
keramiekkunst

Kasteel Doornenburg

4 en 5 juni 2016

- 50 kunstenaars
- keramiekmarkt
- exposities
- rondleiding
- workshops
- installatie
- muziek
- lezing

Keramisch object:
Gerdi Zwaan
Haardsteen:
kasteelcollectie

kasteeldoornenburg.nl
castleclay.com

Keramiekworkshops door Riet Bakker

Intensieve begeleiding in handopbouw- en decoratietechnieken op ieders eigen niveau.

Weekenden in Cornwerd (frl.) in kleine groepen van 4-6 personen.

Logies in- en extern is mogelijk.

Voor meer informatie: www.rietbakker-ceramics.nl

Tel. 0515233867

MASTERCLASSES in Atelier CIRKEL te Brasschaat, België

22 tot 24 augustus: Jim Robison (UK/USA) "Grote vormen opbouwen met kleiplaten en strengpers"

26 tot 28 augustus: Karen Bablok (D) "opbouwwerk en decoratie met het WITTE GOUD"

26 en 27 oktober: Regina Heinz (UK) "Sculpturaal werken met zachte kleiplaten"

28 en 29 oktober: Regina Heinz (UK) "Decoreren met matte lithiumglazuren"

13 november: Thérèse Lebrun (B) "Kenmerken en mogelijkheden van papierklei en papierporcelein"

MEER INFO: www.cirkel2.org

Workshops door Martin Barnsdale

Centre Céramique, Giroussens - Zuidwest Frankrijk.

Elke maand, voor beginners en gevorderden.

Onder andere draaien, handopbouw met platen, in steengoed en porselein. Engels gesproken.

Tussen 11 en 14 augustus 4 dagen draaicursus voor het verder ontwikkelen van je vaardigheden. Allerlei accommodatie in de buurt.

Meer informatie: +33 (0)6 06 42 57 84 of ar-terre@hotmail.fr

www.ar-terre-midi-pyrenees.eu (Frans).

Masterclasses door Andrew Martin

Design, prototypes, (druk)mallen, gieten, decoratie.

Martin is auteur van *The Essential Guide to Mold Making and Slip Casting*

Data: 25 juli t/m 5 augustus en 8 t/m 19 augustus.

Plaats: Sittard. Klik [hier](#) voor meer informatie of bel Andrew op 0031 (0)6 444 20 080.

De cursus wordt in het Engels gegeven.

Advertentiemateriaal voor het volgende nummer graag aanleveren voor 15 juni.

Schrijven voor de kleine K?

Ook een passie voor keramiek én voor schrijven? [Meld je aan!](#)

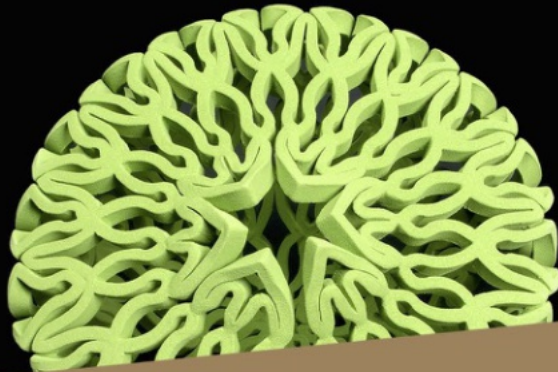
Word deel van het succes!

Pottenbakkersmuseum
Centrum voor hedendaagse keramiek

Keramiekcentrum Tiendschuur
Tegelen

Céramique Botanique

**Bloemen
en
planten
in klei**

27 mei t/m 25 september

Open: di t/m za 14-17u, zo 11- 17u

Kasteellaan 8, 5932 AG Tegelen

WWW.TIENDSCHUUR.NET

Podium

Céramique Botanique

***Bloemen waren lange tijd niet weg te denken uit de keramiek.
Reden voor de Tiendschuur om een heel kleurige
tentoonstelling te organiseren.***

Bloemstukken in de 17e eeuw, geschilderd in olieverf, bevatten vaak bloemen van alle jaargetijden. De bloemen hebben hier en daar een bruin vlekje of er kruipt een slakje overheen. De seizoenen, het verwelken, de insecten, het verwijst allemaal naar de vergankelijkheid. Naar de ijdelheid der dingen, oftewel *vanitas* in het Latijn.

De maagd Maria wordt bijna altijd afgebeeld met een witte lelie in de buurt. In Japan wordt jaarlijks het kersenbloesemfestival gevierd, men gaat dan er op uit om de ontluikende kersenvormen te bewonderen en viert zo de cyclus van de seizoenen en de terugkeer van de lente.

Behalve symbolisch, zijn bloemen geliefd vanwege hun decoratieve karakter. In de periode van Jugendstil, omstreeks 1900, was de natuur bij uitstek inspiratiebron om gebruiksvoorwerpen mee te decoreren. Serviezen zonder bloemen waren jarenlang zeldzaam. Het servies van oma met bloemetjesdecor is voor velen een bekend fenomeen.

De kunstenaars die deelnemen aan deze expositie zijn: Suzanne Altsweig (D), Elke Eder-Eich (D), Marja Hooft (NL), Françoise Joris (BE), Marja Kennis (NL), Maria ten Kortenaar (NL), Anita Manshanden (NL), Nicolien Nieuwenhuis (NL), Ingrid Pasmans (NL), Karin Stegmaier (FR), Claire Verkoyen (NL), Judith de Vries (NL) en Martina Zw lfer (AT). Zij laten zich ook inspireren door bloemen en planten maar komen met nieuwe en verfrissende interpretaties.

t/m 25 september

Keramiekc ntrum Tiendschuur Tegelen

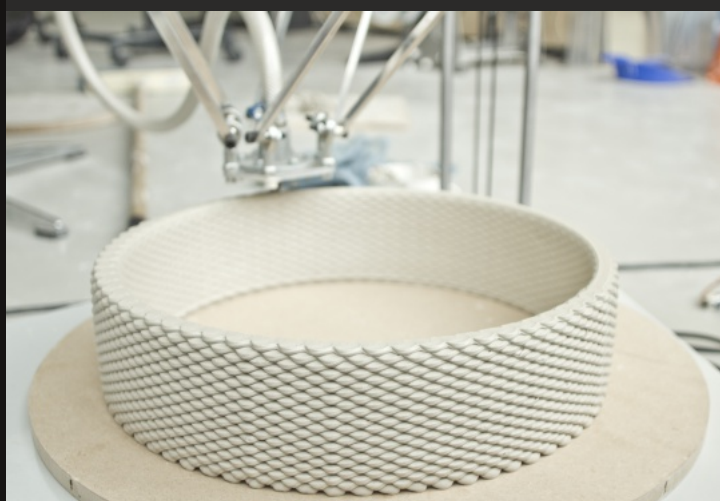
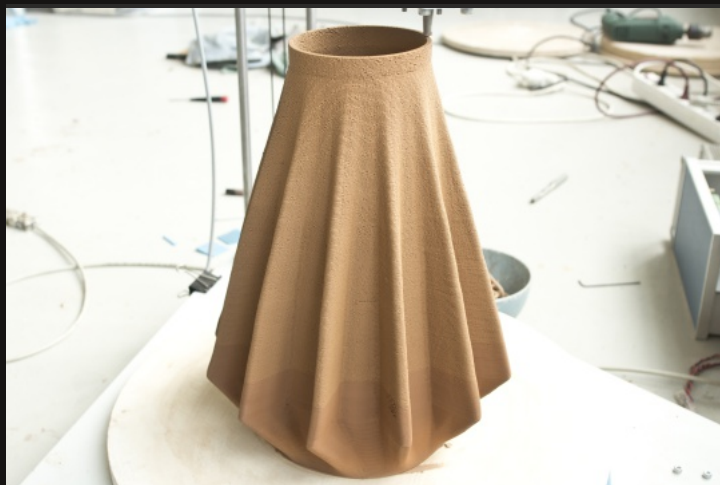
Kasteellaan 8

5932 AG Tegelen

Open: dinsdag t/m zaterdag 14 - 17

Zondag 11 - 17

3D in Princessehof

Keramiekmuseum Princessehof zet vanaf dit voorjaar design in de schijnwerpers. Een nieuwe serie designtentoonstellingen startte op 27 februari met Olivier van Herpt en zijn zelfgemaakte 3D-kleiprinter. De succesvolle jonge ontwerper zet hiermee een nieuwe stap in het maken van keramiek. Laagje voor laagje wordt de klei geprint, waardoor de keramische objecten een fijne, strakke textuur krijgen die met de hand onbereikbaar is. De tentoonstelling **Design #1 Olivier van Herpt** laat tot en met 2 oktober 2016 de machine en de geprinte objecten zien.

t/m 2 oktober

Keramiekmuseum Princessehof

Grote Kerkstraat 11

8911 DZ Leeuwarden

Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

De 20e eeuw - Keramiek als spiegel van de tijd

Kent u ze nog? De suikerspinkapsels van de jaren 60, de beelden van de eerste mens op de maan en de protestdemonstraties van de jaren 70? Lange tijd keken we uit naar het nieuwe millennium, maar nu verlangen we stiekem een beetje terug naar de 20e eeuw.

Keramiekmuseum Princessehof brengt de 20e eeuw opnieuw tot leven. Met kunst en gebruiksvoorwerpen die de trends en ontwikkelingen van toen weerspiegelen.

t/m 3 juli

Keramiekmuseum Princessehof

Grote Kerkstraat 11

8911 DZ Leeuwarden

Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Kleipers

Something to believe in

Een getergde Hitler in zijn atelier, een afgehaakt zwartepietenhoofd en een Jezus met overgewicht. Het werk van keramist Joost van den Toorn (Amsterdam, NL, 1954) is kritisch en provocerend, maar werkt ook op de lachspieren. In zijn kenmerkende lichtvoetige stijl neemt hij grote thema's als oorlog, kunst met een grote K en religie op de hak, maar geeft hij net zo goed de gewone mens en het dier ervan langs.

Van den Toorn verkent graag de grenzen. Sinds 1980 maakt hij keramisch werk waarin hij beelden uit het 'collectieve geheugen' vermengt met verhalen uit filosofische, literaire en historische bronnen. Tegenstellingen als goed en fout, held en antiheld of lage en hoge cultuur keren vaak terug. Door deze tegenstellingen met humor en ironie te belichten, zet hij de kijker aan het denken.

In dezelfde periode is in het Groninger Museum een tentoonstelling met beeldhouwwerk van Joost van den Toorn te zien.

t/m 8 januari 2017
Keramiekmuseum Princessehof
Grote Kerkstraat 11
8911 DZ Leeuwarden
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Kunst + Handwerk

Kunst en ambacht lijken voor wat keramiek betreft tegenpolen. In dit brede gebied speelt ook design een rol. Terwijl keramiek in de beeldende kunst op het ogenblik als veelbelovend wordt gezien, moeten bedrijven die keramiek maken, vechten om te overleven. De tentoonstelling probeert met werk uit de eigen verzameling van het Keramion antwoord te geven op vragen, die te maken hebben met de betekenis van de begrippen kunst, ambacht en design.

t/m 28 augustus
Keramion
Bonnstraße 12
D-50226 Frechen, Duitsland
Open: dinsdag t/m vrijdag 11 - 17
zaterdag 14 - 17, zondag 11 - 17

lees
meer

Grayson Perry

Het Bonnefantenmuseum besteedt in een grote solotentoonstelling aandacht aan de Britse kunstenaar Grayson Perry. De excentrieke Perry, ook wel bekend als de heterosexuele travestiete pottenbakker, manifesteert zich graag als een luis in de pels van de mainstream kunstwereld. Zijn werk kent een enorme diversiteit aan technieken en materialen, en bestaat onder meer uit wandtapijten, keramiek, gietijzeren sculpturen, films, jurken en zelfs een compleet huis.

t/m 5 juni
Bonnefantenmuseum
Avenue Céramique 250
6221 KX Maastricht
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

*Pablo Picasso, waterkan **Colombe**, circa 1954*

Modern Klassiek

De grote kunstenaars uit de eerste helft van de twintigste eeuw kennen we vooral als schilders en beeldhouwers. De kunstgeschiedenis heeft zich lang gericht op deze disciplines, waardoor soms aanzienlijke delen van hun oeuvre over het hoofd werden gezien. De meeste klassiek-moderne kunstenaars waren namelijk alleskunnens: zij maakten grafiek, ontwierpen textiel of theaterdecors en werkten nauw samen met ambachtslieden om hun visie vorm te geven.

De tien klassiek-moderne kunstenaars in deze tentoonstelling zijn bekend bij een groot publiek. Alle tien hebben langere tijd in Frankrijk gewoond en gewerkt. De meesten kenden elkaar en soms daagden ze elkaar uit nieuwe wegen in te slaan. Zo stimuleerde Picasso zijn collega's Chagall en Braque met keramiek te gaan werken. Regelmatig werkten ze ook in dezelfde uitvoerende ateliers. Bij alle tien keren de hun kenmerkende thema's en onderwerpen terug in de sieraden en keramiek.

t/m 2 oktober
Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch
De Mortel 4
5211 HV 's-Hertogenbosch
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Kleipers

Arita Porselein van nu

Voor het eerst in vierhonderd jaar wordt een Japanse traditie door hedendaagse ontwerpers onder handen genomen. Het Nederlandse ontwerpersduo Scholten & Baijings en de Japanse ontwerper Teruhiro Yanagihara creëerden, tezamen met een keur aan internationale ontwerpers, een eigentijdse collectie Arita-porselein. De resultaten werden in april gepresenteerd tijdens de *Salone del Mobile* in Milaan en aansluitend in het Aziatisch Paviljoen van het Rijksmuseum met passende objecten uit de Rijksmuseumcollectie.

t/m 9 oktober
Rijksmuseum
Museumstraat 1
1071 XX Amsterdam
Open: maandag t/m zondag 9 - 17

lees
meer

Zomerexpositie

Ook dit jaar is in de zomer bij Beelden in Gees het werk van diverse interessante keramisten te zien. Het kleurrijke porselein van Judith de Vries, de prehistorische bizons van Ule Ewelt, robuuste mannen en vrouwen van Maria Stams, de perfecte vormen van Olav Slingerland, betoverende vrouwen van Paz Sanz Fle en de klassieke vormen van Beatrice Gunschera. Er valt weer veel te genieten in de tuin en galerie!

t/m 25 september
Galerie en beeldentuin Beelden in Gees
Schaapveensweg 16
7863 TE Gees
Open: woensdag t/m zondag 12 - 17

lees
meer

Vazen

Loes & Reinier International Ceramics laat werken van een 25-tal keramisten uit Nederland, Duitsland, Frankrijk en Engeland zien. Het onderwerp van de tentoonstelling is Vazen. Waterdicht en natuurlijk geschikt voor bloemen.

Deelnemers:

Tony Laverick, Ulfert Hillers, Sigrid Grote, Monika Debus, Juliane Herden, Sybille Abel-Kremer, Elke Sada, Kiho Kang, Susanne Lukacs-Ringel en Martin Möhwald, François Debien, Svein Hjorth-Jensen, Philippe Dubuc, David Whitehead, Brigitte Pénicaud, Anne Krog-Øvrebø en Eric Astoul, Petri Voet, Ines de Booi, Job Heykamp, Nicoline Nieuwenhuis, Thomas de Roo, Paulien Ploeger, Her Comis, Joop Cromptvoets en Marjoke de Heer.

t/m 4 juni

Loes & Reinier International Ceramics
Korte Assenstraat 15
7411 JP Deventer

Open: woensdag t/m vrijdag 11 - 18
zaterdag 11 - 17

lees
meer

Collectie Fuchs

Het echtpaar Hans en Inge Fuchs begon keramiek te verzamelen in 1988. Dat ging er meteen nogal fanatiek aan toe, ze bezochten galeriën en keramiekmarkten in het hele land. Ook Loes & Reinier. Daar kochten ze hun eerste verzameltrofeeën. Het monumentale steengoed-object van Michel Gardelle zette daarbij de toon. De verzameling Fuchs werd een hele brede; niet alleen keramiek maar ook papierkunst, constructivistische perspex objecten en etnische zilveren sieraden. Uiteindelijk omvat de collectie rond de 1300 stuks keramiek.

Hans Fuchs is nu 78 jaar en beiden beseffen dat hun verzameling onvermijdelijk uiteen zal vallen. Zij hebben besloten te gaan ontzamelen. Telkens zullen zij een deel van het werk onder de aandacht van liefhebbers brengen. De eerste honderd stukken zijn nu geselecteerd en zijn bij Loes & Reinier te zien.

26 juni t/m 13 augustus

Loes & Reinier International Ceramics
Korte Assenstraat 15
7411 JP Deventer

Open: woensdag t/m vrijdag 11 - 18
zaterdag 11 - 17

lees
meer

Marie Rancillac

Het werk van de Franse Marie Rancillac laat haar liefde zien voor stilleven. Marie groeide op in de campagne en voor haar bevat het platteland een schat aan poëzie en humor. Ze maakt geen mensentfiguren, maar haar modellen zijn juist de vruchten van de natuur: de groenten, het fruit, de bomen en ook bijvoorbeeld vogels en daar geeft ze haar eigen bijzondere interpretatie aan. Ze brengt haar vogels, groenten enzovoort dan samen in allerlei combinaties en kleuren, op, onder, boven of naast elkaar. Zij vertelt ons haar verhaal van de natuur.

Marie maakt haar vormen in steengoed. Zij gebruikt oxides om haar vormen te kleuren en te versieren. De huid van haar vormen is zacht en nodigt uit tot aanraken.

de hele maand juni
European Makers
Spiegelgracht 2a
1017 JR Amsterdam

Open: woensdag t/m zaterdag 12 - 17

lees
meer

Trechterbeker vondst maart 2015, foto: Carolien Prins

Trechterbekers

Naar aanleiding van de opgravingen van de 5000 jaar oude grafvelden in Dalfsen, voorjaar 2015, toont Beeldentuin Witharen werk van tien keramisten uit de omgeving, die zich hebben laten inspireren door de trechterbekers die gevonden werden. Naast hun werk zijn foto's te zien van de opgravingen en door schoolkinderen gemaakte trechterbekers.

De deelnemende keramisten zijn: Martha Frets, Elze Klute, Lia van Rhijn, Harma Cellarius, Leo Broos, Job Heykamp, Tjabel Klok, Miny van Enkevort, Nirdosh Petra van Heesbeen, en Thea Dijkema.

t/m 2 oktober
Beeldentuin Witharen
Witharenweg 24
7738 PG Witharen

Open: donderdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Aldo Bakker - Pause

Overzichtstentoonstelling gewijd aan de Nederlandse ontwerper Aldo Bakker. Als zoon van ontwerpers Gijs Bakker en Emmy van Leersum kende hij zijn hele leven de creatieve wereld al. Hij startte als ontwerper van sieraden, maar inmiddels omvat zijn repertoire ook kleine voorwerpen en meubels. Aldo is wars van -ismes en gaat zijn eigen persoonlijke weg met een zeer persoonlijke vormtaal.

t/m 14 augustus
Site du Grand-Hornu
Rue Sainte-Louise, 82
B-7301 Hornu, België
Open: dinsdag t/m zondag 10 - 18

lees
meer

Femke Woltering

In de zomer van 2016 zal Femke Woltering de vierde editie van Witte Olifanten verzorgen. Deze jonge kunstenaar studeerde in 2014 af aan de Rietveld Academie in Amsterdam. De haast existentiële vraag die haar beheerst is: 'Ben ik in staat autonome beslissingen te nemen of zijn het de chemische processen in mijn lichaam die de beslissingen nemen?' De ervaring dat ons lichaam ons faciliteert maar ook beperkt en definieert, tezamen met de invloed van de omgeving en de condities van het materiaal, verwerkt ze in organische amorfe structuren van klei.

t/m 1 oktober
Witte Olifanten
Ceresstraat 1 en 2
9502 EA Stadskanaal
Open: dinsdag t/m vrijdag 13 - 17
en elke 1e zondag v/d maand 14 - 17

lees
meer

Kleipers

John Masterton

Mastertons werk is gemaakt van porselein. Het is gedraaid op de draaischijf. Het werk wordt gestookt in een gasoven bij een temperatuur van 1280 °C in een reducerende atmosfeer. De rijke rode kleur is alleen haalbaar met behulp van zeer zorgvuldige controle van de afstook-tijd, temperatuur en atmosfeer.

De glazuren zijn gebaseerd op oude Chinese recepten. Het koperrood glazuur is een reconstructie van glazuren gebruikt in de 15e eeuw, op basis van een analyse van de oorspronkelijke glazuurchemie.

1/m 18 juni
Galerie Theemaas
Karel Doormanstraat 469
3012 GH Rotterdam
Open: dinsdag t/m zaterdag 9 - 17.30
zondag 12 - 17

lees
meer

Kees Agterberg

Kees Agterberg werkt met steengoed en porselein. Hooggestookte kleisoorten met een karakteristieke uitstraling. Kees maakt de vormen op de draaischijf en stookt ze zowel oxiderend als reducerend. De kenmerkende uitstraling bereikt hij door het geduldig aanbrengen van glazuurlaag over glazuurlaag, tot de gewenste kleur en 'diepte' bereikt is. Wanneer het werk in de gasoven gestookt wordt, zorgt de ovenatmosfeer voor de subtiele kleurverschillen. De kunst van het combineren van glazuur en vorm maakt eenvoudige, dagelijkse gebruiken tot een bijzondere ervaring. Kees werkt in Nederland en Portugal

19 juni t/m 23 juli
Galerie Theemaas
Karel Doormanstraat 469
3012 GH Rotterdam
Open: dinsdag t/m zaterdag 9 - 17.30
zondag 12 - 17

lees
meer

Ann Van Hoey

Ann Van Hoey is keramiste en designer. Haar serviezen worden geproduceerd en verkocht door Serax. Internationale tentoonstellingen en awards volgen elkaar op.

Geometrie (cirkel en vierkant) en origami zijn haar inspiratiebronnen. Het is puur en strak, technisch perfect uitgevoerd. Keramiek is bij Ann nooit passé: alle stukken zijn uniek en altijd eigentijds afgewerkt. Zo verrast ze onder meer met het gebruik van autolak. Op deze expo toont ze voor de eerste maal haar werk in brons.

Ann: 'Op deze tentoonstelling wou ik ook gesloten volumes brengen, uitgevoerd in een totaal ander materiaal, contrasterend met het 'lichte' en het 'breekbare' van de keramiek. Mijn keuze viel op brons: 'zwaar' en 'breekvast' en ook één van de geliefkoosde materialen van Roland Rens.'

t/m 23 juli

Het Atelier

Roland Renskade 41

B-3200 Aarschot, België

Open: woensdag t/m zaterdag 11 - 23

lees
meer

Céramique botanique

De schoonheid van de natuur kan overweldigend zijn. Bloemen, bladeren, knoppen en zaaddozen hebben de meest wonderlijke vormen. Niet voor niets inspireren deze al eeuwenlang kunstenaars en worden ze door hen vereeuwigd op het doek, papier of zoals in deze expositie, in klei. Expositie **Céramique botanique** - planten en bloemen in klei, in Keramiekcentrum Tiendschuur Tegelen.

t/m 25 september

Keramiekcentrum Tiendschuur Tegelen

Kasteellaan 8

5932 AG Tegelen

Open: dinsdag t/m zaterdag 14 - 17

Zondag 11 - 17

lees
meer

De wereld bedenken

Peter Hiemstra laat zijn werk zien in twee tentoonstellingen. Bij Wildevuur is dat recent werk, bij Pilat&Pilat een overzicht.

Ter gelegenheid van deze tentoonstellingen geeft Peter een boek uit over zijn werk:

Al werkend bedenk ik de wereld. Geschreven door Gertjan van der Stelt en vormgegeven door Sijtze Veldema. Het kost € 29,50. Het boek telt 160 pagina's en is te **bestellen** of te koop bij de tentoonstellingen.

15 mei t/m 26 juni

Galerie Wildevuur

Zwiggelterweg 4

9414 TN Hooghalen

Open: vrijdag t/m zondag 12 - 18

Pilat&Pilat

Tsjerkebuorren 40

9286 GC Twijzel

Open: donderdag t/m zaterdag 11 - 17

lees
meer

Open Dagen Olde Kruyk

Fransje van Keulen en Guul Jacobs vieren binnenkort dat ze 40 jaar als zelfstandig keramist werken. In een atelier dat 80 jaar geleden als bloempotjespottenbakkerij gebouwd werd. Hoogtepunten van deze perioden zullen in historische foto's, video's en beeldmateriaal te zien zijn. En natuurlijk ook een compilatie van hun eigen werk, van vroeger en nu. Bovendien laten ze trots hun verzameling historisch keramiek zien, die meestal alleen tijdens workshops getoond wordt.

4 en 5 juni

Pottenbakkerij en galerie De Olde Kruyk

Oude Baan 26

6596 DE Milsbeek

Open: 10 - 17

lees
meer

Kleipers

Anne-Marie van Sprang

Vervreemdende stukken, kwetsbaar. Anne-Marie van Sprang laat in haar derde tentoonstelling bij galerie De Witte Voet zien dat het kleine ook monumentaal kan zijn. Zoals de kunstenaar zelf zegt: 'Voor mij is het maken van stukken in 3D of 2D als het vertellen van een verhaal. Ik geef de objecten de maat die ze nodig hebben. Sommige mensen zeggen dat ze klein zijn, maar in feite nemen ze een enorme ruimte in.'

4 juni /m 9 juli
Galerie De Witte Voet
Kerkstraat 135
1017 GE Amsterdam

Open: donderdag t/m zaterdag 12 - 18
Eerste zondag van de maand 14 - 17

lees
meer

Natuurlijk klei

Negentien leden van de Stichting Keramisten Noord-Nederland (SKNN) laten hun werk zien. De deelnemers zijn geselecteerd op basis van de relatie van hun werk met 'natuurlijk klei' en de kwaliteit van hun werk.

De SKNN is in 1988 opgericht om de belangen van keramisten in Noord en Oost Nederland te behartigen. De stichting organiseert exposities, lezingen, workshops, excursies en een tweejaarlijks filmfestival over klei. Elke drie jaar brengt de SKNN een keramiekgids uit, in 2018 verschijnt de elfde editie. Bij de SKNN zijn 192 keramisten uit Noord en Oost Nederland aangesloten.

Deelnemers

Anneke Aangeenbrug-Rees, Thea de Badts, Jan Boer, Linda Bouter, Tiny Bouter-Snijders, Leo Broos, Jeltje van der Burgh, Liesbeth Daale, Thea Dijkema, Harma Cellarius, Annemiek Eradus, Marieke Geerlings, Annet Hamster, Wietske Hellinga, René Kaiser, Tjabel Klok, Caroline Kuiper, Carla Schrieken en Donny Zuidema.

t/m 26 juni
Centrum Beeldende Kunst Emmen - De Fabriek
Ermerweg 88b
7812 BG Emmen
Open: woensdag t/m zondag 13 - 17

lees
meer

Helden van klei en papier

Het Koninklijk Museum van Mariemont laat een selectie van stukken uit de verzameling van de Antwerpse antiquair Charles Van Herck zien. Deze collectie, van nationaal belang, bestaat uit 110 terracotta's en meer dan 700 oude tekeningen, allemaal gemaakt tussen de 16de en 19de eeuw door beroemde beeldhouwers uit de vroegere Nederlanden of het huidige België.

21 mei t/m 20 november
Musée Royal de Mariemont
Chaussée de Mariemont, 100
B-7140 Morlanwelz
België
Open: dinsdag t/m zondag 10 - 18

lees
meer

Foto: Yna van der Meulen

Markt & Beurs

3e Internationale Glas- en Keramiekmarkt

Gemeenschapscentrum Den Breughel
Wespelaarsesteenweg 85
B-3150 Haacht, België
Open: 29 mei 10-18 uur

KunstRAI

1 t/m 5 juni
RAI-gebouw, Amsterdam
Open: 1 juni 18 - 22, 2 en 3 juni 12 - 21,
4 en 5 juni 11 - 18

Castle Clay

4 en 5 juni
Kerkstraat 27
6686 BS Doornenburg
Open: 4 juni 11 - 18
5 juni 10 - 17

Keramiekmarkt Buren 'Blij met klei'

12 juni
In de tuinen van het Museum der
Koninklijke Marechaussee, Buren
Open: 12 - 17

Keramiekmarkt Maaseik

In het centrum van Maaseik, België
Open: 26 juni 9 - 17 uur
Met de kleine K

lees
meer

In Memoriam

Lies Cosijn

Op 23 februari 2016 overleed in haar woonplaats Petten Lies Cosijn. De *grand old dame* van de Nederlandse naoorlogse keramiek. Cosijn werd in 1931 geboren op Java, in Mojokerto bij Surabaya. Ze maakte als kind de verschrikkingen van de oorlog mee. Twee keer in een Jappenkamp, met haar moeder, gescheiden van de rest van haar familie. Het zou, zoals voor veel van haar lotgenoten, een levenslange donkere wolk boven haar leven blijven. Maar ook een onuitputtelijke bron voor haar kunst. Want waar een mens niet over wil of kan praten, komt er toch op de een of andere manier uit.

Het gezin werd in 1946 herenigd en kwam naar Nederland. Daar volgde Lies de MMS en wilde eigenlijk archeologie gaan studeren, maar daar was haar vooropleiding onvoldoende voor. De oorlog had haar van belangrijke schooljaren beroofd. Tijdens de middelbare school was haar tekentalent al duidelijk gebleken en ze koos voor de Kunstnijverheidsschool, de voorloper van de Gerrit Rietveld Academie. Daar kon ze tekenen en pottenbakken combineren. Dat laatste was de link met haar oorspronkelijke liefde, de archeologie. Na de opleiding ging ze bij de Porceleyne Fles in Delft werken en startte in 1963 haar eigen atelier in Amsterdam. Kort daarna verhuisde ze naar Petten.

In haar werk is het niet zozeer de schoonheid van de vorm die Lies zoekt. Zoals ze zelf zei: 'Ik moet er iets mee hebben, het onderwerp moet me wat doen.' Onderwerpen zijn er te over. Het belangrijkste is vrijheid: 'Daar gaat het om.' En de eigen belevenissen in de oorlog. Maar ook de verhalen van hedendaagse vluchtelingen, die ze van haar man Herman Meijers hoort. Hij is hoogleraar in Amsterdam en oprichter van de commissie Meijers, die zich bezighoudt met vluchtelingenvraagstukken. Schoonheid mag dan wel geen doel geweest zijn, het sluipt er vanzelf in...

Klik [hier](#) voor een radio-interview (57 minuten)

De inspiratie website: *de* blik op de wereld van de keramiek en... actueel nieuws op de Facebookpagina

Nog meer publicaties over inspiratie en knowhow

Colofon

De kleine K

Dit onafhankelijke digitale keramiekmagazine biedt inspiratie en knowhow over keramiek. Voor amateurs en professionals. Onafhankelijk, met informatie waar u wat mee kunt.

Uitgever

De kleine K
Montpalach, F-82140 Saint-Antonin Noble Val
<http://inspiratie.ceramic.nl> en deKleineK.nl,
inspiratie@ceramic.nl.

Publicatie

De kleine K verschijnt rond het begin van elke maand. Het aantal pagina's is variabel. Niet meer dan een derde van het aantal pagina's is gewijd aan advertenties.

Abonnementen

kunnen alleen online afgesloten worden. Aanmelden kan [hier](#). Wijzigen en opzeggen kan via het adres onder in de mail, die bij aanmelding werd toegestuurd; u vindt het adres ook in de mail die elke maand het verschijnen van een nieuw nummer aankondigt. Abonnementen lopen van het eerste nummer na aanmelding tot en met het laatste nummer voor opzegging. Oude nummers kunnen gratis van de website gedownload worden.

Prijs

Dit magazine is gratis. Advertenties en donaties houden het zo.

Adverteren

De tarieven zijn aantrekkelijk. Op de [tarievenkaart](#) vindt u ook informatie over aanleverspecificaties, kortingen en dergelijke. Verdere informatie kunt u [aanvragen](#). Door te adverteren sponsort u de kleine K en werkt u mee aan continuïteit.

Geïnspireerd?

Investeer in verrijking van de keramiekwereld en houd de kleine K gratis. Dat kan door te adverteren of te doneren. Elke donatie is heel

erg welkom. Maak een bedrag over naar giro 906949 (IBAN NL82INGB0000906949) t.n.v. mr. M.G.P.Boom.

Inhoud

Samenstelling en grafische vormgeving, teksten (tenzij anders aangegeven): Mels Boom. Foto-verantwoording: als door kunstenaars geleverd. Aan deze uitgave droegen bij: Patty Ament, Elvira Groenewoud, Hilary Harnischfeger (met Addie Wijngaarden), Osamu Inayoshi, Netty Janssens, Tjabel Klok, Yna van der Meulen, Karin van de Walle.

Kopij

Werk mee aan een volgende uitgave! Kopij kan, alleen in digitale vorm, altijd ingeleverd worden bij inspiratie@ceramic.nl. Beeldmateriaal moet van voldoende resolutie zijn (minstens 1500 x 2500 pixels, niet gecomprimeerd) en vrij van rechten. De inzender van tekst en beeldmateriaal vrijwaart de uitgever voor aanspraken van derden. Teksten en afbeeldingen kunnen bewerkt worden. De inzender krijgt daarvan bericht.

Het maken van keramiek is niet altijd zonder risico's; goede voorbereiding en kennis terzake is noodzakelijk. De informatie in deze uitgave is met zorg samengesteld, maar de samenstellers kunnen niet aansprakelijk gesteld worden voor de juistheid ervan.

© Alle rechten voorbehouden. Teksten en afbeeldingen in deze uitgave zijn beschermd tegen kopiëren. Het opheffen van deze bescherming is niet toegestaan. Printen voor eigen gebruik, kopiëren van de integrale uitgave en het doorgeven daarvan mogen wel.

[inspiratie website](#) | [contact](#) | [gratis abonnement](#)

[Download](#) verschenen nummers.

Bezoek de [Facebookpagina](#) met actueel nieuws of het [forum](#) voor vragen en opmerkingen.

